

## กระทู้ถามที่ ๓๘๔ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๑

เรื่อง การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ตามรัฐธรรมนูญว่าการกระทรวงมหาดไทย ดังต่อไปนี้

ตามที่รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจแบบชุมชนพึ่งตนเอง เพื่อมุ่งเน้นให้ประชาชน มีพออยู่พอกิน ลดรายจ่ายและเพิ่มรายได้ เพื่อให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นบนพื้นฐานของการพึ่งตนเองนั้น นโยบายดังกล่าวได้ก่อให้เกิดความสับสนในหมู่ข้าราชการผู้สนองนโยบายและประชาชนผู้ปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองอย่างไร ขอทราบรายละเอียด
  ๒. รัฐบาลต้องการให้ประชาชนได้รับผลในการดำเนินนโยบายนี้อย่างไร
  ๓. การดำเนินนโยบายนี้มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ และมีหน่วยงานใดเป็นผู้ร่วมงาน ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการเมื่อใด ขอทราบรายละเอียด
- ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

พรรคความหวังใหม่

## คำตอบกระทู้ถามที่ ๓๘๔ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น

เรื่อง การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจแบบพึ่งตนเอง

ข้าพเจ้า พลตรี สนั่น ขจรประศาสน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอตอบกระทู้ถามของท่านสมาชิกผู้มีเกียรติ ดังนี้

คำถาม ๑ รัฐบาลมีนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองอย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง เพื่อแก้ไขปัญหาปากท้องของประชาชนในสภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

สาระสำคัญของนโยบาย สืบเนื่องจากประเทศไทยได้ประสบกับวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงมาตั้งแต่ปลายปี ๒๕๓๕ ทำให้เกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างมากมายและต่อเนื่อง เช่น ปัญหาการว่างงาน ภาวะค่าครองชีพสูงขึ้น ฯลฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงตระหนักถึงปัญหาต่างๆ เหล่านี้ โดยเฉพาะทรงห่วงใยพสกนิกรที่เป็นเกษตรกรผู้ยากจน ดังนั้น จึงทรงพระราชทานกระแสพระราชดำรัสเกี่ยวกับ “เศรษฐกิจพอเพียง” แก่คณะบุคคลต่างๆ ที่เข้าเฝ้าฯ ถวายชัยมงคลเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๐ ณ ศาลาดุสิตาลัย สวนจิตรลดาฯ พระราชวังดุสิต เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินชีวิตของประชาชนอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์และเพื่อให้ประชาชนสามารถ “พออยู่ พอกิน” ซึ่งในขณะเดียวกันก็เป็นการปูพื้นฐานเพื่อการ “อยู่ดี กินดี” ในอนาคตต่อไป

รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย จึงได้น้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ในเรื่องเศรษฐกิจแบบพอเพียงมาเป็นหลักในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาของประชาชน โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองประกอบด้วยหลักการสำคัญ ๕ ประการคือ

๑. ยึดครอบครัวและชุมชนเป็นหลักตามแนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่
๒. ยึดการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของประชาชน
๓. ยึดการรวมกลุ่มเป็นเครือข่าย
๔. ยึดการส่งเสริมการตลาดชุมชน
๕. ยึดการจัดเวทีชาวบ้าน ใช้หลักการคิดเอง-ทำเอง

ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานให้จังหวัดดำเนินกิจกรรมตามมาตรการต่างๆ ที่สำคัญ ๕ มาตรการ ได้แก่

๑. การเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่)
๒. การจัดลานค้าชุมชน (ตลาดนัดชุมชน)
๓. ประชาคมอำเภอ
๔. การสร้างเครือข่ายร้านค้าชุมชน
๕. การพัฒนากลุ่มอาชีพ
๖. การทำฝังเครือข่ายองค์กรชุมชน
๗. การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์และเงินทุนหมุนเวียนในชุมชน
๘. การตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร
๙. การพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

คำถาม ๒ รัฐบาลต้องการให้ประชาชนได้รับผลในการดำเนินนโยบายนี้อย่างไร

คำตอบ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

ประโยชน์ที่ประชาชนได้รับจากการดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองจากนโยบายยุทธศาสตร์ และมาตรการดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ได้มอบหมายให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ประสานการปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ทุกกระทรวงในพื้นที่ดำเนินการให้บังเกิดผล โดยระดมทุกฝ่ายเข้ามาร่วมขยายแนวความคิดและผลักดันส่งเสริมให้การดำเนินงานใน ๕ มาตรการหลักดังกล่าวแล้ว ผลการดำเนินงานในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา ประชาชนได้รับประโยชน์สรุปได้ดังนี้

๑. ส่งเสริมกิจกรรมเกษตรผสมผสาน (ทฤษฎีใหม่) ๗๕ จังหวัด จำนวน ๕,๔๗๐ หมู่บ้าน ๘,๖๓๐ แห่ง
๒. ส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมลานค้าชุมชน/ตลาดนัดชุมชน ๗๕ จังหวัด จำนวน ๕,๔๘๐ หมู่บ้านๆ ละ ๑ แห่ง รวม ๕,๔๘๐ แห่ง
๓. จัดเวทีชาวบ้านในบริเวณลานค้าชุมชน/ตลาดนัดชุมชน ๑,๕๕๗ ครั้ง ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๕๗,๓๕๓ คน มีการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ๗๖๗ ครั้ง ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๒๘,๗๖๘
๔. ส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมร้านค้าชุมชน ๒,๔๓๕ แห่ง และจัดตั้งเครือข่ายร้านค้าชุมชน ๖๓ จังหวัด จำนวน ๘๕๓ หมู่บ้าน

๕. ดำเนินกิจกรรมกลุ่มอาชีพโดยส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับรายได้ให้กลุ่มอาชีพ จำนวน ๔,๐๔๖ หมู่บ้าน ๒๘,๒๗๑ กลุ่ม

๖. สร้างฝั้วเครื่องข่ายองค์กรชุมชนใน ๗๕ จังหวัด จำนวน ๒๗,๑๖๘ องค์กร

๗. ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๑๕,๑๓๕ กลุ่ม สมาชิก ๑,๑๕๓,๑๒๕ คน ใน ๑๕,๑๓๕ หมู่บ้าน มีเงินสะสม ๒,๕๒๑.๘๐ ล้านบาท

๘. ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จด้านการเกษตร ๕๕๖ แห่ง

๙. ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กโดยมีส่วนร่วมของประชาชน ๑,๕๗๒ แห่ง

ในการดำเนินงานตามมาตรการดังกล่าว ยึดหลักการการพึ่งตนเองของกลุ่มและชุมชน หน่วยงาน ภาครัฐการเพียงแต่ทำหน้าที่ช่วยเหลือสนับสนุนให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ นอกเหนือจากงบประมาณปกติที่แต่ละหน่วยงานใช้ดำเนินการอยู่แล้ว ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๑ รัฐบาลได้จัดสรรงบประมาณคืนเพิ่ม จำนวน ๒๐๐ ล้านบาท ให้แก่กรมการปกครองเพื่อดำเนินงานเศรษฐกิจชุมชน โดยส่วนหนึ่งเป็นงบบริหารจัดการและส่วนหนึ่งเป็นเงินทุนหมุนเวียนกระจายให้ทุกจังหวัดทั่วประเทศ สำหรับให้ประชาชนยืมเป็นเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านโดยไม่คิดดอกเบี้ย

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานตามกิจกรรมต่างๆ ได้ก่อให้เกิดผลในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจของประชาชนในชนบทหลายประการ ดังนี้

๑. ประชาชนปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ให้เป็นไปตามพระราชดำรัสเศรษฐกิจแบบพอเพียง โดยการจัดทำการเกษตรผสมผสานมีจำนวนเพิ่มขึ้น จำนวน ๘,๖๓๐ แห่ง เฉลี่ยสามารถเลี้ยงคนในครอบครัวได้ไม่น้อยกว่า ๕ คน รวมทั้งสิ้น ๒๕๓,๑๕๐ คน

๒. ประชาชนที่ว่างงานจากสภาพทางเศรษฐกิจและประชาชนในชนบท ได้รับการส่งเสริมอาชีพ และมีรายได้พอเลี้ยงชีพ จำนวน ๕๗๘,๓๑๑ คน

๓. ชุมชนสามารถจัดสวัสดิการในชุมชน เช่น การตั้งกองทุนสงเคราะห์ชุมชน ธนาคารข้าว ธนาคารโค-กระบือ กองทุนยา และกองทุนอื่นๆ เพื่อช่วยเหลือสมาชิกในชุมชน

๔. ชุมชนได้รับการส่งเสริมให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้ จำนวน ๒๑,๗๑๖ หมู่บ้าน

คำถาม ๓ การดำเนินนโยบายนี้มีหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบและมีหน่วยงานใดเป็นผู้ร่วมงาน ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดของโครงการเมื่อใด ขอทราบรายละเอียด

คำตอบ กระทรวงมหาดไทย ขอเรียนชี้แจงดังนี้

การดำเนินนโยบายพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองนั้น มีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบคือ สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท กรมราชทัณฑ์ ซึ่งสังกัดกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานของกระทรวง ทบวง กรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการด้วย ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น รวมตลอดจนภาคธุรกิจเอกชน ภาคสังคมต่างๆ เช่น มูลนิธิเพื่อสถาบันการศึกษาวิชาการแห่งประเทศไทย (IMET) สำนักงานความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมและการพัฒนาแห่งประเทศไทย (DANCED) เป็นต้น ทั้งนี้ ระยะเวลาเริ่มต้นของโครงการ เริ่มในปี พ.ศ. ๒๕๕๑ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปอย่างยั่งยืนในระยะยาว